

УДК 005.336.2:001.89]:378.147:005

DOI: <https://doi.org/10.32342/3041-2196-2026-1-31-6>

Д. В. ЖУРАВЛЬОВ,
здобувач ступеня доктора філософії,
спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями),
ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (м. Дніпро, Україна)
<https://orcid.org/0009-0009-6516-3138>

СТРУКТУРНО-КОМПОНЕНТНА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТЬОГО МЕНЕДЖЕРА: УПРАВЛІНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

У статті здійснено ґрунтовне теоретичне обґрунтування сутності, змісту та структури дослідницької компетентності майбутнього менеджера в умовах тотальної цифровізації, глобальної конкуренції та перманентної економічної нестабільності.

Метою роботи є розроблення та наукове обґрунтування концептуальної моделі формування дослідницької компетентності, адаптованої до специфіки управлінської діяльності в умовах ринкової турбулентності. Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання: проаналізувати вітчизняні та зарубіжні теоретико-методологічні підходи до визначення поняття «дослідницька компетентність»; виявити структурно-компонентну організацію цієї компетентності як інтегративної професійної якості управлінця; обґрунтувати актуальні педагогічні умови її ефективного формування у закладах вищої освіти.

Для реалізації поставлених завдань використано комплекс методів, зокрема теоретичний аналіз наукової літератури для синтезу існуючих підходів, системний аналіз для структуривання компонентів компетентності, педагогічне моделювання авторської концептуальної схеми, а також емпіричне узагальнення кращих практик підготовки менеджерів.

Запропонована автором модель ґрунтується на синергії інформаційно-аналітичного, інструментально-управлінського та оцінно-стратегічного компонентів, що взаємозв'язку забезпечують здатність фахівця до самостійного наукового пошуку, верифікації даних та обґрунтованого прийняття рішень. Результатом дослідження стала розроблена концептуальна модель, яка доводить, що в умовах цифровізації економіки дослідницька компетентність трансформується у ключову навичку доказового управління. Доведено, що використання інтерактивних технологій, кейс-методу та засобів інтелектуального аналізу великих масивів даних дозволяє мінімізувати управлінські ризики. Обґрунтовано, що реалізація цієї моделі сприяє подоланню диспропорції між фундаментальною академічною підготовкою та прагматичними вимогами сучасного бізнес-середовища, забезпечуючи професійну еволюцію та інноваційну активність майбутнього менеджера, а також її подальшу практичну імплементацію у професійній діяльності.

Ключові слова: дослідницька компетентність, майбутній менеджер, доказове управління, професійна підготовка, інформаційно-аналітичний компонент, цифровізація освіти, осмислення досвіду, кейс-метод

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації, тотальної цифровізації економіки та перманентної ринкової турбулентності до професійної підготовки менеджерів висуваються принципово нові вимоги. Класична парадигма управління, заснована на виконанні лінійних адміністративних функцій, поступається місцем інноваційним підходам. Сучасний управлінець змушений приймати стратегічні рішення

в ситуаціях високого ризику, інформаційної невизначеності та швидкозмінного бізнес-середовища. Це вимагає від майбутнього менеджера здатності до системного аналізу, прогнозування, моделювання бізнес-процесів та верифікації даних. Відтак, дослідницька компетентність трансформується з вузькоспеціалізованої академічної навички на базовий елемент управлінського професіоналізму, що забезпечує конкурентоспроможність та життєздатність організацій у довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування дослідницької компетентності активно розглядається в сучасному науковому дискурсі. Фундаментальні основи компетентнісного підходу в освіті закладено у працях В. Лугового та співавторів [2012] та О. Гури [2008]. Важливим методологічним підґрунтям для нашого дослідження є праці М. Голованя [2012] та О. Гури [2008]. М. Головань [2008] обґрунтував структурно-функціональну модель формування компетентності, тоді як концептуальні засади модернізації професійної підготовки в контексті сучасних освітніх викликів розроблені І. Олійник [2024]. Розвиток цих ідей активно продовжується у наукових доробках представників нашої кафедри, де особлива увага приділяється практичній імплементації дослідницьких навичок безпосередньо в професійну діяльність менеджера. Питання професійного розвитку також знайшли відображення в дослідженнях В. Ягупова [2015], С. Сапожникова [2019] та у працях Ц. Руовой [2025].

Незважаючи на значний масив наукових досліджень, варто відзначити певну диспропорцію у фокусі дослідників. Переважна більшість авторів розглядає структуру дослідницької компетентності крізь призму підготовки майбутніх педагогів або інженерів, де акцент робиться на фундаментальному науковому пошуку. Проблема ж структурно-компонентної організації дослідницької компетентності саме майбутнього менеджера залишається недостатньо розкритою. Специфіка управлінської діяльності – орієнтація на прикладні маркетингові дослідження, управління людськими ресурсами, швидкий аналіз ризиків та пошук інноваційних бізнес-рішень – вимагає адаптації класичних теоретичних конструктів до динамічного бізнес-середовища. Більшість існуючих моделей професійної підготовки є занадто статичними та не враховують необхідності розвитку дослідницької ініціативності, що є критично важливою умовою для прийняття управлінських рішень в умовах обмеженості інформації. Отже, існує об'єктивна необхідність у синтезі теоретичних надбань педагогіки з практичними потребами сучасного менеджменту.

Формулювання цілей статті. З огляду на вищезазначене, метою статті є теоретичне обґрунтування сутності та структурно-компонентної організації дослідницької компетентності майбутнього менеджера з урахуванням специфіки сучасного управлінського контексту.

Метод дослідження. Для реалізації поставлених дослідженні завдань та забезпечення об'єктивності отриманих результатів було застосовано комплекс взаємодоповнюючих наукових методів. Зокрема, використано *теоретичний аналіз* наукової педагогічної, психологічної та управлінської літератури, що дозволило систематизувати й узагальнити наявні парадигми та підходи до вивчення феномену дослідницької компетентності. Метод *системного аналізу* застосовано для декомпозиції структури компетентності та виокремлення її базових компонентів у їхній функціональній взаємозв'язаності. Метод *педагогічного моделювання* став основою для конструювання авторської концептуальної схеми формування дослідницьких навичок майбутніх менеджерів. Крім того, застосовано *метод емпіричного узагальнення* кращих практик та вітчизняного досвіду підготовки управлінських кадрів в умовах вищої школи, що дозволило адаптувати теоретичні висновки до реальних потреб сучасного бізнес-середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретичне осмислення феномену «дослідницька компетентність» майбутнього менеджера в сучасному науковому дискурсі потребує комплексного методологічного підходу, що виходить далеко за межі вузькопрофесійного трактування цієї категорії як сукупності суто академічних навичок. У площині сучасної вищої школи це поняття трансформується у комплексний інтегративний конструкт, що відображає готовність фахівця до вирішення складних управлінських завдань в умовах високої інформаційної невизначеності. Фундаментальні основи компетентнісного підходу в освіті, закладені у працях В. Лугового та співавторів [2012], демонструють, що

компетентність є не лише результатом навчання, а й стратегічним орієнтиром модернізації її змісту. Роботи В. Лугового, О. Слісаренка та Ж. Таланової [2012] вказують на еволюцію ключових понять сучасної педагогіки, де компетентність набуває статусу кваліфікаційної характеристики, необхідної для успішної професійної реалізації в умовах мінливого ринку праці. Як зазначає О. Гура [2008], компетентнісний підхід у сучасній освіті успішно інтегрує теоретичні та практичні аспекти підготовки фахівців, що є критично важливим для переосмислення ролі наукового пошуку в професійній підготовці менеджерів. Вагомим доповненням є праці О. Пометун [2007], яка крізь призму інтерактивного навчання доводить, що дослідницька складова має бути наскрізною, пронизуючи всі етапи формування професійної особистості.

Аналізуючи сутність та теоретичні засади дослідницької компетентності, варто звернутися до глибоких розвідок О. Біди [2017], яка порівнює вітчизняні та зарубіжні підходи до цього поняття. М. Головань [2012] розробляє власну модель формування дослідницької компетентності майбутніх фахівців, підкреслюючи, що в процесі професійної підготовки менеджер має засвоїти логіку наукового пізнання. Спільно з В. Яценко автор розширює розуміння змісту цього поняття [Головань & Яценко, 2012], доводячи, що дослідницька компетентність є невід'ємним елементом професіоналізму управління. Зі свого боку С. Сисоева [2012] розглядає професійне становлення фахівця як складний, багатоспектрний процес, у якому дослідницька діяльність виступає ключовим стимулом професійного зростання. Дослідницька компетентність у цій парадигмі постає як інтегративна якість особистості, що поєднує пізнавальний, діяльнісний та ціннісний компоненти.

Дослідницький підхід до роботи не є випадковим вибором, а виступає показником професійної зрілості менеджера. Як слушно зазначає С. Микусь [2019], здатність самостійно шукати рішення є важливою складовою професіоналізму, і це твердження є цілком справедливим для управлінської сфери. Питання професійного розвитку, які досліджував В. Ягупов [2015], дозволяють розглядати дослідницьку компетентність як фундамент, на якому будується методологічна культура менеджера, що забезпечує здатність до системного аналізу.

Сучасний управлінець функціонує в умовах високої ризикованості та постійних змін, де здатність до дослідження стає ключовою перевагою. Специфіку формування дослідницької компетентності в фахівців непедагогічного профілю активно вивчав С. Сапожников [2019], чий напрацювання дозволяють провести порівняльний аналіз, виокремлюючи спільні ризи у вигляді аналітичності та прогнозування, притаманні як педагогічній, так і управлінській діяльності. Особливої уваги заслуговують сучасні дослідження, зокрема праця Ц. Руovej [2025], у якій проаналізовано концепцію «дослідницької компетентності майбутніх менеджерів в освітній галузі», що підкреслює динамічність змісту цього поняття в умовах мінливого ринку праці.

Важливим компонентом сучасної дослідницької діяльності є володіння цифровим інструментарієм. Інтерактивні та цифрові технології мають значний потенціал для розвитку дослідницької компетентності. Вони сприяють формуванню в майбутніх фахівців культури роботи з даними, що є необхідною умовою прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Ці навички є базою для реалізації інтерактивного навчання, яке детально описано у працях О. Пометун [2007] та І. Олійник [2024]. Для підготовки управлінських кадрів найбільш релевантним форматом інтерактивної взаємодії є моделювання бізнес-процесів та кейс-метод, які слугують своєрідним «полігоном» для безпечного тестування дослідницьких гіпотез майбутнього менеджера. Володіючи сучасними методами дослідження, менеджер перетворюється з пасивного споживача інформації на активного аналітика, здатного прогнозувати ризики. Здатність до роботи з великими масивами даних, уміння візуалізувати аналітичні звіти та використовувати програмні засоби для обробки статистичної інформації – це ті інструменти, без яких сучасне управлінське рішення є неповноцінним.

Саме на перетині всіх вищезазначених підходів у своєму дослідженні інтегруємо методологію М. Голованя [2012] та О. Гури [2008], які розглядають моделювання як схематизоване подання заходів, що забезпечують формування професійної компетентності фахівця. Для майбутнього менеджера ця модель стає каркасом, який наповнюється змістом завдяки стратегіям модернізації вищої освіти, запропонованим І. Олійник [2024].

Синтез моделі М. Голованя [2012] та системного підходу І. Олійник [2024] дозволяє нам структурувати дослідницьку компетентність як динамічний конструкт. У межах цієї моделі цільовий блок відповідає за визначення векторів управлінської діяльності, що вимагає від менеджера здатності формулювати прикладні дослідницькі питання, актуальні для бізнес-стратегій організації. Теоретико-методологічний блок, зміст якого проєктуємо спираючись на праці С. Сисоевої [2012] та О. Гури [2008], забезпечує концептуальне розуміння логіки наукового пізнання, де менеджер виступає не лише виконавцем, а й аналітиком, здатним верифікувати дані. Змістовно-технологічний блок базується на інтерактивних методах навчання, які дозволяють залучити управлінця до активного пошуку рішень. Водночас, для ефективної реалізації цих методів варто спиратися на дослідження інтерактивних технологій І. Олійник [2024] щодо трансформації професійних навичок. Разом це дає змогу адаптувати інтерактивні інструменти до завдань управління людськими ресурсами та маркетингової аналітики. Аналітичний етап та етап оцінювання результатів забезпечують механізм зворотного зв'язку, що є критично важливим в умовах модернізації. Спираючись на методологічні орієнтири І. Олійник [2024], розроблені для сфери підготовки докторів філософії, адаптуємо цей підхід до управлінської практики майбутнього менеджера. У такому контексті самоаналіз стає інструментом критичного осмислення управлінських рішень та оцінювання їхньої реальної ефективності.

Із цієї точки зору дослідницька компетентність постає як операційне ядро доказового управління (управління на основі фактів та доказів). Традиційне прийняття рішень, що базується суто на інтуїції або минулому досвіді керівника, замінюється алгоритмом наукового пошуку:

формулювання проблеми → збір емпіричних даних → їх верифікація → розробка альтернатив → прийняття рішення.

З огляду на викладене, висновуємо, що дослідницька компетентність дозволяє менеджеру застосовувати об'єктивні факти для мінімізації управлінських ризиків. Поєднання ідей М. Голованя [2012], О. Гури [2008] та І. Олійник [2024] формує надійний фундамент для розуміння дослідницької компетентності як ключового чинника успіху сучасного управлінця.

Розроблений конструкт дослідницької компетентності є динамічним і передбачає, що сучасний менеджер не лише володіє методами наукового пошуку, а й спроможний гнучко застосовувати їх у відповідь на зміни в економічному середовищі. Здатність постійно адаптуватися до нестабільності та цифровізації стає невід'ємною умовою ефективного професійного функціонування в сучасному освітньому та бізнес-просторі.

Дослідницька компетентність у сучасному управлінні також набуває рис організаційної культури. Це означає, що менеджер не лише сам володіє дослідницькими вміннями, а й здатний ініціювати та підтримувати дослідницьку атмосферу в команді. Він стає лідером, який виховує культуру роботи з даними, де кожне стратегічне рішення має бути обґрунтоване перевіреними фактами. Це вимагає від нього володіння гнучкими навичками, зокрема критичного мислення, емоційного інтелекту та культури ділової комунікації. Саме ці якості дозволяють транслювати складні наукові висновки у прості, практичні та зрозумілі бізнес-рішення. Тому підготовка менеджерів повинна включати не лише опанування методів кількісного та якісного аналізу, але й розвиток здатності до інтерпретації результатів у контексті конкретних бізнес-викликів. Більш того, дослідницька компетентність виступає передумовою для формування професійної етики. Саме тому в структурі дослідницької компетентності ми виокремлюємо етико-ціннісний компонент, який забезпечує спрямованість дослідницької діяльності на розвиток соціально відповідального бізнесу.

Важливо зауважити, що у системі професійної підготовки майбутніх менеджерів дослідницька компетентність є інтегральною характеристикою, яка об'єднує різні рівні професійного функціонування особистості. Пізнавальний аспект цього процесу передбачає, що менеджер усвідомлює межі власного знання, постійно прагнучи до перевірки припущень та пошуку нових даних для обґрунтування управлінських рішень. Зазначена модель дозволяє не лише забезпечити цілісність підготовки, але й створити прогностичний інструментарій для розвитку дослідницького потенціалу менеджерів протягом усієї професійної кар'єри. Це підтверджується також дослідженнями С. Микуся [2019], який

розглядає дослідницьку компетентність як базову категорію педагогіки професійної освіти. Загалом, інтеграція всіх розглянутих підходів дозволяє стверджувати, що дослідницька компетентність є інтегральною характеристикою сучасного менеджера, яка забезпечує його конкурентоспроможність у глобалізованому світі.

Розбудова концептуальної моделі та визначення стратегій розвитку дослідницької компетентності менеджера стають фундаментом нашої роботи. Спираючись на синтез педагогічної методології М. Голованя [2012], О. Гури [2008] та стратегічних настанов І. Олійник [2024] щодо модернізації вищої освіти, нами розроблено авторську концептуальну модель, яка розкриває сутність, структуру та функціональні особливості цього конструкту.

В основі нашої моделі лежить багаторівнева структура, де компоненти компетентності перебувають у постійній функціональній взаємодії. Фундаментальним і системотвірним є *інформаційно-аналітичний компонент*. Він формує не просто інтелектуальний базис, а й здатність майбутніх менеджерів до обробки неструктурованих масивів даних для прогнозування поведінки споживачів, ринкових трендів та оптимізації внутрішніх процесів організації.

Наступним рівнем моделі є *інструментально-управлінський компонент*, який забезпечує перенесення методології наукового пошуку в площину прийняття реальних рішень. Цей блок інтегрує методи та технології, що дозволяють реалізувати дослідницький цикл (від маркетингового аналізу до управління людськими ресурсами). Цей компонент розглядаємо як інструментальний каркас, що дозволяє фахівцеві не лише володіти методами, а й гнучко їх адаптувати до специфіки підприємства.

Вершиною структури моделі є *оцінно-стратегічний компонент*, який виконує роль вищого регулятора професійної діяльності. Оцінювання та самоаналіз у нашому розумінні – це глибоке критичне осмислення власного стилю управління, усвідомлення обмежень у знаннях, аналіз наслідків впроваджених бізнес-рішень та здатність керівника коригувати стратегію організації в умовах турбулентності. Саме завдяки цьому компоненту дослідницька діяльність стає усвідомленою та персоналізованою.

Деталізуючи структуру розробленої концептуальної моделі, варто детальніше зупинитися на змістовному наповненні кожного з її базових елементів. Перший, *інформаційно-аналітичний компонент*, у сучасних реаліях зазнає суттєвої трансформації під впливом інформаційних масивів та автоматизації бізнес-процесів. Він передбачає формування у майбутнього менеджера не просто базової грамотності роботи з комп'ютером, а й розвиненої інформаційної культури. Це включає здатність здійснювати цілеспрямований пошук первинної інформації, проводити її критичний скринінг на предмет валідності, класифікувати дані за ступенем важливості для конкретного управлінського кейсу та володіти методами статистичної обробки. Менеджер має вміти бачити за сухими цифровими показниками приховані ринкові тенденції та поведінкові патерни споживачів. Таким чином, цей компонент є своєрідним інтелектуальним фільтром, який захищає організацію від прийняття рішень на основі неперевірених або спотворених даних.

Другий, *інструментально-управлінський компонент*, є безпосереднім операційним містком між теоретичними знаннями та практичною діяльністю. Він визначає здатність майбутнього фахівця трансформувати суто наукові методи (такі як спостереження, експеримент, анкетування, контент-аналіз) у прикладні бізнес-інструменти: маркетингові дослідження, SWOT-аналіз, побудову матриць ризиків чи оптимізацію логістичних ланцюгів. У межах цього компонента закладається вміння проектувати сам дослідницький процес всередині компанії: формулювати робочі гіпотези, визначати вибірку дослідження, підбирати адекватний інструментарій та координувати роботу аналітичних підрозділів. Цей блок відповідає за те, щоб майбутній керівник сприймав будь-яку управлінську проблему як дослідницьке завдання, що потребує чіткого алгоритмічного вирішення, а не хаотичних дій, заснованих на інтуїції.

Третій, *оцінно-стратегічний компонент*, замикає контур моделі, виконуючи рефлексивну та прогностичну функції. Управлінська діяльність за своєю природою є циклічною, і будь-яке впроваджене рішення потребує ретельного моніторингу. Цей компонент формує в майбутнього менеджера здатність критично оцінювати не лише результати діяльності підлеглих чи компанії загалом, а й власні ментальні моделі та

управлінські стереотипи. Критичний самоаналіз дозволяє вчасно усвідомити обмеженість наявних знань, виявити когнітивні упередження при аналізі ризиків та гнучко скоригувати стратегію розвитку організації в умовах високої турбулентності ринку. Більше того, саме оцінно-стратегічний блок забезпечує розвиток прогностичного мислення – здатності прораховувати довгострокові екологічні, соціальні та економічні наслідки прийнятих рішень, що є основою концепції сталого розвитку сучасного соціально відповідального бізнесу.

Водночас, критично важливо зауважити, що окреслена модель не має на меті перетворення менеджера на вченого-теоретика, відірваного від реальних бізнес-завдань. Навпаки, наголошуємо на прагматичній адаптації дослідницької компетентності через впровадження принципів доказового управління. Для запобігання ризику «паралічу аналізом» модель передбачає масштабованість дослідницького циклу.

З метою ефективної реалізації цієї моделі в освітньому процесі вищої школи доцільно впровадити стратегію інтеграції педагогічних умов, які забезпечують перехід від пасивного засвоєння знань до активної суб'єктної позиції студента. Органічним доповненням виступає поглиблена цифровізація освітнього простору та налагоджена система зворотного зв'язку.

Висновки. Проведене теоретичне дослідження дозволило систематизувати та поглибити розуміння феномену «дослідницька компетентність» майбутнього менеджера як ключового чинника його професійної успішності в умовах цифровізації та ринкової невизначеності. Установлено, що дослідницька компетентність не є вузькоакадемічною характеристикою, а виступає інтегративним конструктом, що об'єднує інформаційно-аналітичний, інструментально-управлінський та оцінно-стратегічний компоненти. Теоретико-методологічний аналіз підтвердив, що формування цієї компетентності є стратегічним орієнтиром модернізації змісту вищої освіти. Розроблена концептуальна модель демонструє, що дослідницька діяльність сучасного управлінця має бути масштабованою. Запропонований підхід усуває диспропорцію між фундаментальною підготовкою та практичними вимогами бізнес-середовища, створюючи умови для безперервної професійної еволюції управлінця. Водночас розроблена модель носить теоретичний характер і потребує подальшої емпіричної верифікації шляхом діагностики рівнів сформованості дослідницьких навичок у майбутніх управлінців.

Перспективи подальших наукових розвідок убачаємо в розробленні конкретних інструментів для оприявленої діагностики.

Список використаних джерел

Біда, О. А. (2017). Зміст поняття «дослідницька компетентність» у вітчизняній та зарубіжній літературі. *Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки»*, 15, 3–6. Відновлено з <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/1915>

Головань, М. С. (2008). Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. *Вища освіта України*, 3, 23–30.

Головань, М. С. (2012). Модель формування дослідницької компетентності майбутніх фахівців у процесі професійної підготовки. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 5(23), 196–205.

Головань, М. С., & Яценко, В. В. (2012). Сутність та зміст поняття «дослідницька компетентність». *Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі*, VII, 55–62.

Гура, О. І. (2008). *Теоретико-методологічні основи формування психолого-педагогічної компетентності викладача вищого навчального закладу в умовах магистратури* [Дис. д-ра пед. наук, Класичний приватний університет]. Запоріжжя.

Луговий, В. І., Слісаренко, О. М., & Таланова, Ж. В. (2012). Ключові поняття сучасної педагогіки: навчальний результат, компетентність, кваліфікація. *У Педагогічна і психологічна науки в Україні: зб. наук. пр.: в 5 т. Т. 1: Загальна педагогіка та філософія освіти* (с. 23–38). Київ: Пед. думка.

Микусь, С. А. (2019). Дослідницька компетентність майбутніх фахівців як категорія педагогіки. *Фізико-математична освіта*, 2(20), ч. 2, 61–65.

Олійник, І. В. (2024). Інтерактивні технології як засіб активізації процесу формування дослідницької компетентності у майбутніх докторів філософії в умовах аспірантури. *Педагогічна Академія: наукові записки*, 7. <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.06.29.17>

Пометун, О. І. (2007). *Енциклопедія інтерактивного навчання*. Київ. Відновлено з <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/24841>

Руovej, Ц. (2025). Аналіз концепції «дослідницька компетентність майбутніх менеджерів в освітній галузі». *Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки*, 2, 35–43. <https://doi.org/10.31654/2663-4902-2025-PP-2-35-43>

Сапожников, С. В. (2019). Деякі аспекти формування дослідницької компетентності студентів закладів вищої освіти України у процесі фахової підготовки. *Фізико-математична освіта*, 3(21), 127–132.

Сисоева, С. О. (2012). Освітологія: підготовка фахівців. У В. О. Огнев'юк (Ред.), *Освітологія: витоки наукового напрямку* (с. 169–211). Київ: Едельвейс.

Ягупов, В. В. (2015). Професійний розвиток особистості фахівця: поняття, зміст та особливості. *Вісник Національного університету оборони України*, 2(45), 135–141.

References

Bida, O. A. (2017). *Zmist poniattia «doslidnytska kompetentnist» u vitchyzniani ta zarubizhnii literaturi* [The content of the concept of “research competence” in domestic and foreign literature]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriiia «Pedahohichten nauky»* [Bulletin of Cherkasy University. Series “Pedagogical Sciences”], no. 15, pp. 3–6. Available at: <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/1915> (Accessed 20 March 2026). (In Ukrainian).

Holovan, M. S. *Kompetentsiia i kompetentnist: dosvid teorii, teoriia dosvidu* [Competence and competency: experience of theory, theory of experience]. *Higher Education of Ukraine*, 2008, no. 3, pp. 23–30. (In Ukrainian).

Holovan, M. S. *Model formuvannia doslidnytskoi kompetentnosti maibutnix fakhivtsiv u protsesi profesiinoi pidhotovky* [Model of formation of research competence of future specialists in the process of professional training]. *Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, 2012, no. 5(23), pp. 196–205. (In Ukrainian).

Holovan, M. S., & Yatsenko, V. V. (2012). *Sutnist ta zmist poniattia “doslidnytska kompetentnist”* [The essence and content of the concept of research competence]. *Teoriia ta metodyka navchannia fundamentalnykh dystsyplin u vyshchii shkoli* [Theory and Methodology of Teaching Fundamental Disciplines in Higher Education], vol. VII, pp. 55–62. (In Ukrainian).

Hura, O. I. (2008). *Teoretyko-metodolohichni osnovy formuvannia psykholoho-pedahohichnoi kompetentnosti vykladacha vyshchoho navchalnoho zakladu v umovakh mahistratury*. Diss. dokt. ped. nauk [Theoretical and methodological foundations of the formation of psychological and pedagogical competence of a higher education institution teacher within Master’s education. Dokt of ped. sci. diss.]. Zaporizhzhia, 753 p. (In Ukrainian).

Luhovyi, V. I., Slisarenko, O. M., & Talanova, Zh. V. (2012). *Kliuchovi poniattia suchasnoi pedahohiky: navchalnyi rezultat, kompetentnist, kvalifikatsiia* [Key concepts of modern pedagogy: learning outcome, competence, qualification]. *Kliuchovi poniattia suchasnoi pedahohiky: navchalnyi rezultat, kompetentnist, kvalifikatsiia. Pedahohichna i psykholohichna nauky v Ukraini. T. 1: Zahalna pedahohika ta filosofiiia osvity* [Pedagogical and Psychological Sciences in Ukraine. Vol. 1: General pedagogy and philosophy of education]. Kyiv, Pedagogical thought Publ., pp. 23–38. (In Ukrainian).

Mykus, S. A. *Doslidnytska kompetentnist maibutnix fakhivtsiv yak katehoriia pedahohiky* [Research competence of future specialists as a category of pedagogy]. *Physical and Mathematical Education*, 2019, no. 2(20), Pt. 2, pp. 61–65. (In Ukrainian).

Oliinyk, I. V. Interactive technologies as a means of activation of the process of formation of research competence of future PhDs in the conditions of postgraduate studies. *Pedagogical Academy: Scientific Notes*, 2024, no. 7. doi: 10.57125/pedacademy.2024.06.29.17 (In Ukrainian).

Pometun, O. I. (2007). *Entsyklopediia interaktyvnoho navchannia* [Encyclopedia of interactive learning]. Kyiv, 145 p. Available at: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/24841> (Accessed 20 March 2026). (In Ukrainian).

Ruowei, Z. Analysis of the concept “research competence of future administrators in the field education”. *Research Notes. Series “Psychology and Pedagogy Research” (Nizhyn Mykola Gogol State University)*, 2025, no. 2, pp. 35–43. doi: 10.31654/2663-4902-2025-PP-2-35-43 (In Ukrainian).

Sapozhnykov, S. V. (2019). *Deiaki aspekty formuvannia doslidnytskoi kompetentnosti studentiv zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy u protsesi fakhovoi pidhotovky* [Some aspects of the formation of research competence of students of higher education institutions of Ukraine in the process of professional training]. *Physical and Mathematical Education*, 2019, no. 3(21), pp. 127–132. (In Ukrainian).

Sysoieva, S. O. (2012). *Osvitohiia: pidhotovka fakhivtsiv* [Educology: training of specialists]. *Osvitohiia: vytoky naukovooho napriamu* [Educology: The Origins of a Scientific Field]. Kyiv, Edelweis Publ., pp. 169–211. (In Ukrainian).

Yahupov, V. V. *Profesiinyi rozvytok osobystosti fakhivtsia: poniattia, zmist ta osoblyvosti* [Professional development of the specialist’s personality: concept, content and features]. *The Bulletin of the National Defence University of Ukraine*, 2015, no. 2(45), pp. 135–141. (In Ukrainian).

STRUCTURAL AND COMPONENT ORGANIZATION OF THE RESEARCH COMPETENCE OF A FUTURE MANAGER: MANAGERIAL CONTEXT

Dmytro Zhuravlov, PhD student, Specialty 015 Professional Education (by specializations), Alfred Nobel University, Dnipro, Ukraine.

E-mail: davini751@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0009-6516-3138>

DOI: <https://doi.org/10.32342/3041-2196-2026-1-31-6>

Keywords: *research competence, future manager, evidence-based management, professional training, information-analytical component, digitalization of education, comprehension of experience, case method*

The aim of this article is to provide a comprehensive theoretical and methodological substantiation of the essence, structural content, and development mechanisms of the research competence of a future manager within the rapidly evolving context of global digitalization, market volatility, and economic uncertainty. We argue that in the era of Industry 4.0, research skills are no longer optional but are fundamental for managerial efficacy. To achieve this goal, the following tasks were identified: to conduct a critical analysis of international and domestic theoretical approaches to the interpretation of research competence; to clarify the multidisciplinary nature and hierarchical structure of this competence within professional management training; to characterize the transformative impact of digitalization on the pedagogical process; and to justify specific, evidence-based pedagogical conditions for the effective formation of this competence in higher education institutions.

Regarding research methods, the study employed a comprehensive, multi-layered complex of them to ensure validity and reliability. This includes a theoretical analysis of modern scientific literature to summarize existing pedagogical paradigms; a systematic structural analysis to define the essential components of research competence; advanced pedagogical modelling to construct a coherent, reproducible conceptual framework; and a generalization of successful practical experiences and case studies in modern managerial training.

The proposed model is based on the strategic synergy of three interconnected elements: the information-analytical component (mastery of data), the instrumental-managerial component (application of tools), and the evaluative-strategic component (critical decision-making). These components create a dynamic framework that empowers a specialist to conduct independent research, perform deep verification of empirical data, and apply rigorous scientific logic to real-world business challenges. The result of the study is the development of a coherent conceptual model which proves that in the context of the digitalization of the global economy, research competence is transformed into a vital professional skill of evidence-based management. It is firmly established that the integration of this model into the educational process effectively eliminates the persistent disproportion between traditional fundamental academic training and the pragmatic, fast-paced requirements of the current business environment. Key pedagogical conditions identified include the systematic integration of complex case methods, the application of sophisticated digital tools for data visualization, and the cultivation of a culture of continuous critical reflection through

advanced feedback systems. Crucially, this research competence acts as a vital foundation for developing high-level soft skills – such as critical thinking, adaptability, and complex problem-solving – which are essential for cross-functional leadership in contemporary organizations.

We conclude that research competence serves as the operational core for strategic management, enabling specialists to make informed, evidence-based decisions under conditions of extreme information uncertainty. The proposed model is highly scalable and can be adapted to various specializations within the management field, thereby contributing to the modernization of higher education curricula to better align with the evolving demands of the 21st-century labour market and ensuring that graduates are fully prepared for both the technical and relational challenges of the modern business world.

Дата надходження до редакції / Submitted: 23.01.26

Дата прийняття до публікації / Accepted: 21.04.26

Дата публікації / Published: 15.06.26